

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

Nº 136 (1744) 24 iyul 2018-ci il

MUĞAM DA QURANI-KƏRİM KİMİ SIRLİDİR

(əvvəli ötən saylarımızda)

- Dədə, yeri gəlmışkən, el-oba söhbəti elədin yadına düşdü. Siže bu titulu, yəni "Dədə" adını ilk dəfə kim verib? Birinci kim size "Dədə" deyib?

- Allah Səyavuş Sərxanlıya rəhmət eləsin. Çox gözəl insan idi. Tənriyirdin onu?

- Əlbəttə. Yaxın münasibətim də olub rəhmətliklə.

- Dədə sözü ən çox aşıqlarda olur. Dədə Ələsgər, Dədə Şəmşir və ayıları. Bunun da səbəbi odur ki, aşıqlar həmişə elin-obanın içində olur, kasib toylarını pulsuz çalıb-oxuyur. Yəni camaatın dərdinə-serinə qalır. Belə pis çıxmasın, mən də heç vaxt heç kimə "toy pulu" oxumamışam. Nə veriblər, min bərəkət demisəm.

İnan Allaha, bax, sənin də, mənim də canım üçün, o qədər pulsuz toylar oxumuşam ki. Hətta tar çalanım Mahmud arada zarafat eliyif ki, Dədə, bu toyda pul olajax, yoxsa yox? Demişəm puldan gözünü çek. Digər tərəfdən, xalq məni urvatlı tutur, mənə pul xarçayıb, mən də o pulu xalqa qaytarmışam. Mən ömür boyu pul yiğmamışam. Evin olub, uşaqlarım dolanıb, maşının olub, heç kimə əl açmamışam, artıq tamahlıq eləməmişəm.

Qazanmağı da bacarmışam, xarclamağı da. Qohum-əqrabaməm doyunca əl tutmuşam. Halal xoşları olsun. 1972-ci ildə köhnə Şamxorda, indiki Şəmkirde həmin o rəhmətlik Səyavuş Sərxanlıyla bir məclisde idim. Gecənin bir yarısı rəhmətlik maa dedi ki, Süleyman müellim,

anam ağır yataqdadı, bu günlük, sabahlıqdı, gedək ona bir baş çəkək. Gecə yarısı durub gəldik bunların kəndinə. Sərxanlı kəndi də dərənin dibindədi. Gəldik, gördüm arvadın vəziyyəti həqiqətən ağırdı. Çıxdım həyətə ətrafa baxdım, Qoçəhməddi yadına düşdü. Özümdən asılı olmadan bir "Segah" oxudum. Özü də bu sözlərlə:

Ya Rəbb, sənə and verirəm Peyğəmbərə, Rəsulun məzəri xatırınə sən əfv et,

Füzulini - mən burda Səyavuşun anasını nəzərdə tuturdum və deyirdim:

Əfv et Füzulini, keç günahından, Çox günah etmiş özü bilmədən

- sonraq qayıtdıq otağa, gözlərimizə inanmadıq. Bayaqdan can üstə olan ana durub oturmuşdu yerin içində. Mənim sidq ürəklə Allaha üz tutmağım o ananın ömrünü 3-4 il uzatdı. Bax, həmin gecə Səyavuşun anası soruşdu ki, ay oğul, bu qonaq kimdi? Səyavuş da yarı zarafat, yarı ciddi dedi ki, dədəmdi, gəldi səni xilas elədi. Bax, dədə söhbəti ordan başladı. Onda Səyavuş mənə bir şeir də yazdı:

Ya Rəbb, bu nə səsdi, yandı ağız, dil, Həsrətin yolunu illərə saldı. Sökülən bir sinə, tikilən bir ev Adımı, sanımı çöllərə saldı. Arazin yolunu daşdan eylədi O tayı, bu tayı huşdan eylədi. Durna qatarını köçdən eylədi, Göylərdən endirib düzlərə saldı. Gözümüz yaş boğdu, dağları duman,

Ömürdən keçdi ay dad, ay aman. Laçın Siyavuşu Qartal Süleyman, Dağlardan endirib çöllərə saldı.

Bax, beləcə Dədə söhbəti başladı. 40 ildi bu adla yaşayıram. Kim də deyir pul havax olajax, deyirəm torpxalarımız qayıdanda. İndi borcumuz el-obanın toyunu şenləndirməkdi.

- Dədə, sənət yoldaşlarınızdan ən çox kimə ürək qızdırılmışınız, kimə sərr vermişiniz?

- On birinci rəhmətlik İslam Rzayevə. Rəhmətlik məni 3-cü 4-cü kurşuda oxuyanda getdiyi toyılara özüle aparardı.

Deyərdi ki, Sülü, getdik Maştajaya, getdik Nardarana. İslamdən sonra Yaqub Məmmədovnan yoldaşlıq eləmişəm. Ölənəcən qoymamışam əlini cibinə salsın, çapulu versin. Düzdü, rəhmətlik bir az simic idi, amma onun səsindən ötrü ölürdüm. Atam da çox istiyirdi rəhmətdi. Kəndimizdə çox olmuşdu. Saa bir şey də deyim, qoçəhmədlilər pul xarşışydı. Rəhmətlik Seyid maa deyirdi ki, Qoçəhməddi toylarından çuvalnan pul gətirirəm. Bu camaat yaxşı oxuyana yaxşı da pul xarşdırıyır.

- Dədə, mən bilirəm ki, sənin oğlun Cümşüd də oxuyur. Onun gələcəyini nə təhər görürsən? Süleyman ola biləcək?

- Yox, heç vaxt ola bilməyəjək. Çünkü biz sənətə əziyyətlə gəlmışik, öyrənə-öyrənə gəlmışik. Bunların meyli özləri özlərini aldatmağadı. Gedirlər toyılara, diskləri qoyurlar, Allah verir texnikaya, toyu yola verib çıxıb gəlirlər. İndiki şadlıq evləriy-

nən, keçmiş toyxanaların arasında yernən göy qədər fərq var. İndi kimdi xanəndədən oxumaq tələb edən, mahnı sıfariş verən, oxuyanın səhvinə tutan? Başlı-başını saxlaşındı. Azərbaycandakı şadlıq sarayları o duzsuz oxuyanları mikrafon hesabına ətə-qana doldurub. Qarmon çala bilməyən gedib oxuyur, nağara çala bilməyən gedib oxuyur, tar çala bilməyən gedib oxuyur. Əl boyda mikrafonun hesabına olur oxuyan. Onlara da qol-qanadı şadlıq evlərinin yiyeşləri verir. Fonoqramma oxuyanların anasını ağladır. Şadlıq evləridi də, nə istiyirsən oxu. Saa heç kim heç nə demiyəjək. Keçmiş məclisler keçmişdə qaldı. Qız oxuyanlar da ki, tay ağını çıxardıb. Bu haram puldu. Mən disk hesabına oxuyanlara pis mənada yox, aqsaaqqal kimi deyir-

(ardı gələn sayımızda)

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA
DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ